

ZAKAJ JE Odstrel rjavega medveda pomemben za njegovo ohranjanje

Tuje države navadno dojemajo Slovenijo kot državo z zglednim sistemom upravljanja populacije rjavega medveda, saj je ta pri nas v odličnem ohranitvenem stanju, učinkoviti pa smo tudi na področju blaženja konfliktov med ljudmi in medvedi. Med pomembne upravljavske ukrepe sodi tudi odstrel, ki je pri nas skrbno načrtovan na podlagi raziskav in strokovnih presoj. Kljub soglasnosti strokovnjakov, da je odstrel nujen za dolgoročno ohranitev medveda pri nas, smo se letos soočili s prepovedjo njegovega izvajanja.

Slovenija je v vrhu znanja, raziskav in upravljanja z rjavim medvedom

Slovenski del populacije rjavega medveda, ki se sicer razteza čez celotno Dinarsko gorstvo in sega do Grčije, spada med najboljše raziskane v Evropi. Po podatkih raziskave, izvedene v okviru mednarodnega projekta [LIFE DINALP BEAR](#), je bila za leto 2018 številčnost medveda v Sloveniji ocenjena na 750–975 osebkov, kar pomeni, da je v zadnjih 10 letih številčnost narasla za več kot 60 %. Lokalne gostote medvedov v Sloveniji znašajo celo 40 osebkov na 100 km², tako imamo pri nas ene od najvišjih populacijskih gostot medvedov na svetu.

Sobivanje ljudi in medvedov je nujen predpogoj za njihovo dolgoročno ohranitev

Za razliko od nekaterih drugih vrst velikih zveri, npr. volka in risa, medved ni teritorialna vrsta, torej osebkovi ne branijo svojih teritorijev in ne preganjajo drugih osebkov iste vrste z že zasedenih teritorijev. Medved tudi nima drugih izrazitih mehanizmov, ki bi preprečevali visoke gostote osebkov na določenem območju. Rast gostote medvedje populacije v popolnoma naravnih okoljih, npr. v divjinah Azije ali Severne Amerike, tako omejuje razpoložljivost hrane. V Sloveniji in drugje v srednji Evropi se urbana, kmetijska in gozdna krajina tesno prepletajo, območja sklenjenih gozdov pa so mnogo premajhna, da bi lahko velike zveri živele tako daleč od ljudi, da njihove prisotnosti ne bi redno zaznavali. V tako razdrobljenem okolju rasti številčnosti medvedov ne omejuje dostopnost hrane, pač pa strpnost ljudi, ki skupaj z medvedi v istem okolju živijo – sobivajo.

Poleg odstrela izvajamo druge upravljavske ukrepe, pomembne za sobivanje

Za zagotavljanje sobivanja ljudi in medvedov poleg odstrela, s katerim uravnavamo velikost populacije, uporabljamo še druge ukrepe. Med temi so najpomembnejši ukrepi, s katerimi medvedom preprečujemo dostop do hrane človeškega (antropogenega) izvora. V Sloveniji imamo vzpostavljene številne primere dobrih praks s področja varovanja drobnice s pastirskimi psi in visokimi elektroograjami. S slednjimi pred škodami učinkovito varujemo tudi čebelnjake. Preprečevanje dostopa do hrane antropogenega izvora pa ni nujno le za preprečevanje škodnih primerov, temveč tudi za odvrčanje medvedov od naselij. S pomočjo medvedovarnih smetnjakov in kompostnikov lahko tovrstne vire hrane učinkovito zavarujemo. Pri izvajanju ukrepov je ključnega pomena ozaveščenost prebivalstva in vedenje, da je sobivanje lahko na dolgi rok uspešno le s kombinacijo različnih ukrepov.

Načrtovana višina odstrela ne ogroža dolgoročnega obstoja medveda, njegova prepoved pa bi ga lahko

Namen povišanega odstrela je zaustaviti dosedanjo hitro rast številčnosti medvedov. Odstrel 175 medvedov, ki ga je za letošnjo sezono potrdila Vlada Republike Slovenije, poleg dodatnih predvidenih izgub (povoz, pogin) 25 medvedov, ne bo ogrozil dolgoročnega obstoja medveda pri nas. Predlagana višina odstrela namreč sovпада z letnim prirastkom v populaciji. Za razliko od odstrela pa bo lahko imela prepoved le-tega, o čemer trenutno odloča Upravno sodišče RS, nepopravljive posledice. Nadaljnje povečevanje številčnosti populacije bo namreč povzročilo pogostejše zahajanje medvedov v bližino naselij in s tem postopno izgubo strahu pred človekom. S tem se bo povečala možnost konfliktnih situacij, kar bo vodilo v močno nasprotovanje pri ljudeh, ki z medvedom sobivajo. To pa pomeni resno grožnjo dolgoročni ohranitvi medveda v Sloveniji. To potrjuje tudi študija, izvedena leta 2016 v okviru projekta LIFE DINALP BEAR, ki je pokazala, da so prebivalci južnega dela Slovenije medvedu večinoma naklonjeni, a si ne želijo, da bi se številčnost medveda še povečala. V večini tudi podpirajo redni odstrel medvedov kot nujen ukrep za uravnavanje številčnosti populacije. To jasno kaže na dejstvo, da je za ljudi še sprejemljiva številčnost medvedov (t.i. družbena nosilna zmogljivost) že dosežena.

Kontakt: Boris Rantaša | boris.rantasa@zgs.si | 051 631 523

Več informacij: [Spletna stran projekta LIFE DINALP BEAR](#) | [Spletni portal »Varna pašak«](#)

Slika 1: V zadnjih letih v Sloveniji ponovno uvajamo pastirske pse kot ukrep varovanja drobnice pred napadi medveda in drugih velikih zveri. (foto: ZGS / LIFE DINALP BEAR)

Slika 2: Z visokimi elektroograjami učinkovito ščitimo drobnico in čebelnjake pred medvedi. (foto: ZGS / LIFE DINALP BEAR)

Slika 3: V medvedovarnih kompostnikih so ostanki hrane medvedom nedostopni. S tem ukrepom zmanjšamo pogostost zahajanja medvedov v bližino naselij. (foto: ZGS / LIFE DINALP BEAR)